

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav české literatury a komparatistiky

Obecná a srovnávací literatura

Autoreferát (teze) disertační práce

Mgr. Iwona Matuszkiewicz

Aspekty krajiny v polské a české literatuře

20. století:

Stanisław Vincenz jako středoevropský spisovatel

a česká literatura meziválečného období

Aspects of Landscape in Polish and Czech Literature

of 20th Century:

Stanisław Vincenz as a Middle European Writer

and Czech Interwar Literature

Vedoucí práce doc. Josef Hrdlička, Ph.D.

2022

Krajina jako koncept náleží k novověku a konstituuje se na základě reflektující přítomnosti subjektu. Je to pozorování spojené s principem svobody, vymaněním se subjektu z vlivu *přírody*, které svou *přirozeností* původně patřil.

Cílem mé disertační práce je prezentace různých aspektů krajiny v polské a české literatuře 20. století. Výchozím dílem k tomu je románový cyklus Stanisława Vincenze (1888-1971) *Na vysoké polonině* představený ve středoevropském kontextu se zřetelem na českou literaturu meziválečného období. Vincenzova tvorba není v Čechách známá. Práce nad touto disertací se shodou okolností časově kryje s přípravou českého vydání tohoto originálního a monumentálního díla polského autora setrvávajícího v neustálém dialogu s bohatou filozoficko-náboženskou tradicí 20. století. Od Vincenze dosud v Čechách vyšly *Dialogy se Sověty*¹ (2002) v překladu Jiřího Červenky a dva díly tetralogie *Na vysoké polonině – Pravda dávnověku* (2021)² a *Barvínkový věnec* (2021)³ v překladu Davida Zelinky.

Stanisław Vincenz (1888–1971) byl potomkem francouzského emigranta pocházejícího z Provensálska, který po francouzské revoluci odešel do Vídně, kde se oženil s Polkou. Jeho dědeček byl rakouským úředníkem ve Stanislavově (dnešní Ivano-Frankivsk), otec jedním z průkopníků naftového průmyslu v Haliči. Matka pocházela ze staré šlechtické rodiny z městečka Kryvorivnja na Pokutí, kde Stanisław strávil svoje dětství. Vyrůstal v prostředí, kde se mísily kultury a pohraniční jazyky: rumunština, maďarština, jidiš, cikánština, slovenština, arménština, ukrajinština, čeština, polština a němčina. Sám si již v mládí zamiloval rusínský jazyk místních Huculů. Během studia na gymnáziu v Kolomyji a později ve Stryji se důkladně seznámil s řeckou literaturou. Postupně se z něho stal polyglot a znalec mnoha oborů. Studoval práva, biologii, sanskrt, psychologii a filozofii, napřed ve Lvově, později ve Vídni, kde v roce 1914 získal doktorát z filozofie. Jeho habilitační práce shořela při požáru dědečkova hospodářství v Kryvorivnji v roce 1915. V první světové válce bojoval na italské frontě (1915–1918). Zúčastnil se Piłsudského expedice do Kyjeva (1920), jejímž cílem byla restituce poddněperské Ukrajiny. V roce 1921 debutoval překladem *Tři básně* Walta

¹ VINCENZ, Stanisław. *Dialogy se Sověty*. Přel. Jiří Červenka. Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, 2002.

² VINCENZ, Stanisław. *Na vysoké polonině: obrazy, dumy a rozprawy z huculské Verchovyny. Pásmo I., Pravda dávnověku*. Přel. David Zelinka. Praha: Malvern, 2021.

³ VINCENZ, Stanisław. *Na vysoké polonině: obrazy, dumy a rozprawy z huculské Verchovyny. Pásmo III., Barvínkový věnec*. Přel. David Zelinka. Praha: Malvern, 2021.

Whitmana. V meziválečném období žil ve Slobodě Rungurské, kde se narodil, v Modlinie, Milanówku, Varšavě, Vorochtě a Bystreci. Po sovětské invazi do Polska v roce 1939 utekl do Maďarska (během jedné z cest byl na několik měsíců zatčen NKVD⁴). Zbytek života strávil s rodinou v emigraci, bydlel mj. ve Francii (Uriage-les-Bains, Grenoble, La Combe de Lancey). Zemřel ve Švýcarsku (Lausanne) a po dvaceti letech byly jeho ostatky přeneseny do Krakova a uloženy na významném Salvátorském hřbitově.

Tvorba tohoto středoevropského autora⁵, k němuž putoval mj. Czesław Miłosz⁶, není koherentní. Autorovi chyběl čas, aby svoje dílo dopracoval. Část textů z pozůstalosti vyšla těsně po jeho smrti a za svoji podobu vděčí redakční práci jeho druhé ženy, Ireny Vincenzové, a syna Andrzeje⁷. Mimo okruh polské kultury je známý velmi omezeně, a v polských kruzích zejména mezi literárními vědci. Dosud byl přeložen do angličtiny, ukrajinštiny, maďarštiny a v poslední době i do češtiny.

Vincenz je především autorem rozsáhlého epického cyklu (čítá na 2 300 stran) *Na vysoké polonině* věnovaného Huculsku⁸. První svazek tetralogie se nazývá *Pravda dávnověku* a vyšel ještě před válkou, v roce 1936. Reflektuje mytickou i historickou minulost Huculů. Kniha začíná významnou událostí pro pastýřské společenství tohoto horského lidu, jíž je rozluka stád a jejich sezónních pastýřů a návrat zvířat ke svým majitelům. Její líčení se rozvíjí do popisu typických činností každodenního huculského života, jako např. stavba domu, hospodářské práce, tanec či magické rituály. Vyprávění sahá daleko do časů legendárních obyvatel Verchovyny⁹. Postava, která po kompoziční stránce sjednocuje jak první díl, tak celý cyklus, je gazda Foka Šumejů, idealizovaný hrdina a huculský hospodář, který na žádost zemana z Kryvorivnje, majitele panského sídla v horách, zve všechny obyvatele Verchovyny na svatbu nejstarší dcery. Tato událost tvoří kompoziční rámec celé tetralogie, třebaže se v ní jako taková neobjeví.

První kniha druhého dílu jménem *Nowe czasy* se nazývá *Zwada*. Byla publikována v roce 1970 v Londýně, dva měsíce před autorovou smrtí. Není-li první svazek tetralogie z genealogického hlediska jednoznačný, v tomto případě jde o klasický román s vypravěčem,

⁴ Viz VINCENZ, Stanisław. *Dialogy se Sověty*. Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, 2002.

⁵ Pojmem Střední Evropa myslím pojetí, podle něhož se za tuto část Evropy považuje území někdejšího Rakousko-Uherska, tudíž včetně Haliče, jíž byly Východní Karpaty součástí. Shoduje se rovněž s širokou evropskou perspektivou, v jaké Vincenz vyrůstal, žil a tvořil.

⁶ Viz MIŁOSZ, Czesław. *La Combe*. In: *Vincenz i krytycy – antologia tekstów*. NOWACZYŃSKI, Piotr, ed. Lublin 2003, s. 17–29. BERNACKI, Marek. *Powinowactwa z wyboru: Stanisław Vincenz – Czesław Miłosz*. In: BERNACKI, M. *Hermeneutyka fenomenu istnienia. Studia o polskiej literaturze współczesnej (Vincenz, Miłosz, Wojtyła, Herbert, Szymborska)*. Bielsko-Biała, 2010, s. 35–57.

⁷ Všichni tři spočívají ve stejném hrobě na Salvátorském hřbitově v Krakově.

⁸ Horský kraj ve Východních Karpatech (haličský okrsek).

⁹ Synonymum Huculska.

postavami a výraznou fabulí. Výchozím bodem je založení dřevařské společnosti, o které se zasadil Foka Šumejů, aby uchránil huculskou ekonomickou soběstačnost. Děj románu začíná na podzim 1864 ve chvíli, kdy uzavře pobratimství s mladým Piotrem Sawickým, aby mohl začít s výrubem lesa (tzv. butynem), a končí několik měsíců poté, co k němu dojde. Tato část obsahuje nejen podrobný, etnografický popis symbolických a obřadních činností dřevorubců, ale i celý technologický popis zpracování dřeva, zároveň je epickou zprávou o práci, která určuje morální hodnotu člověka. Titulní „zwada“, tedy spor, se týká především konfliktu člověka s přírodou. Spor však má rovněž rozměr civilizační. Archaická lidová kultura s jejími odvěkými zásadami se zde střetává s ideou industriálního pokroku.

Listy z neba, druhá kniha svazku *Nowe czasy*, vyšla v roce 1974 v Londýně. Do popředí se znovu dostává postava Foky Šumejů a křtiny jeho dcery Hafijky. Tato pro Huculy významná událost umožňuje autorovi představit barvitě společenství hostů, sousedů a pobratimů hospodáře. Folklór zde však není nejdůležitějším prvkem zobrazeného světa, upoutává především narativní vrstva, v níž se setkávají různí vypravěči, diskutéři a mluvčí: Huculové, Poláci, Židé a Arméni. Vysvětlení významu titulních „dopisů z nebe“ nacházíme v příběhu Tanasije Urszegy, který se odvolává na lidový apokryf o zjeveních z nebe ve formě dopisů.

Barvínkový věnec, poslední svazek tetralogie, vyšel v Londýně v roce 1979. Autor jej původně zamýšlel vydat jako druhý, celý cyklus měl mít pouze dva svazky. Tato kniha se od ostatních poněkud liší, autor ji za života nestihl připravit k vydání. Tematicky ji předjímá už *Pravda dávnověku*, v níž Foka zve hosty na svatbu (proto „barvínkový věnec“). Velká část je věnována cestě svateččanů na horské panství a poté tzv. agonu, tedy klání vypravěčů tvořícímu svébytné pásmo s religiozně-metafyzickou symbolikou. Celek cyklu uzavírá epilog nazvaný *Kroniky horské osady*, historická a vzpomínková skica o dějinách polského dvora v Kryvorivniji.

Práce na celém cyklu Vincenzovi trvala přibližně čtyřicet let. Mezitím vznikla řada jiných děl. Vincenz je autorem vzpomínkových próz (*Dialogy se Sověty*¹⁰, *Dialogi lwowskie*¹¹) a nedokončeného románu (*Powojenne perypetie Sokratesa*¹²), mnoha sbírek esejí a skic, které vycházely v různých výběrech. V knižní podobě byly vydány také Vincenzovy poznámky z let 1938–1944¹³. Není ovšem pochyb, že cyklus *Na Vysoké polonině* zaujímá

¹⁰ VINCENZ, Stanisław. *Dialogy se Sověty*, op. cit.

¹¹ VINCENZ, Stanisław. *Dialogi lwowskie*. In: VINCENZ, S. *Po stronie dialogu 2*, Warszawa: PIW, 1983, s. 95-194.

¹² VINCENZ, Stanisław. *Powojenne perypetie Sokratesa*. Kraków: Instytut Wydawniczy Znak, 1985.

¹³ VINCENZ, Stanisław. *Outopos*, Wrocław: Wydawnictwo Dolnośląskie, 1992.

v jeho díle stěžejní místo. Ze žánrového hlediska je obtížné odpovědět na otázku o charakteru tohoto díla. Literární vědci v něm našli epos (*Pravda dávnověku*), román (*Zwada*), dialog v sokratovském stylu (*Listy z nieba*), esej, nové symposion¹⁴ či reportáž (*Barvínkový věnec*).

Přestože se o Vincenzovi píše jako o nejmoudřejším polském spisovateli 20. století¹⁵, stále není tak známý, jak by zasluhoval. Po válce vyšel cyklus *Na vysoké polonině* pouze dvakrát¹⁶, v současnosti (2022) je tetralogie dostupná v Polsku jen v antikvární distribuci¹⁷. Doufám, že tato disertace přispěje k recepci Vincenzova díla v Čechách, kde od tohoto autora již dříve vyšly *Dialogy se Sověty* v překladu Jiřího Červenky.

Výběr tématu byl určen snahou ukázat takové aspekty krajiny přítomné ve Vincenzově tvorbě, které mu umožňují překračovat regionální rozměr prezentované prostorové tematiky. Vzhledem k tomu, že se jedná o málo známého tvůrce, na začátku své práce obsáhle zasazují jeho dílo do středoevropského prostředí. Na základě analýzy širokého spektra prostorových témat v rozmanité komparativní perspektivě představují, jak Vincencova "huculská epopěj" překračuje regionální rozměr krajiny, která se v jeho tvorbě stává nositelem univerzálního obsahu. V sémiologické, mytologické a filozofické perspektivě ukazují, jak Vincenz pracuje se znakovou "povahou" krajiny (myšlenka "světového písma"), jak ve svých koncepcích krajiny využívá mýtus (Slovanská Atlantida, Huculská odysea) a jak navazuje dialog s náboženskou tradicí (mj. s chasidismem). Upozorňují rovněž na dialogičnost různých aspektů Vincenzových literárních krajin s filozofickým myšlením dvacátého století (Nietzsche, Jung, Bachelard, Heidegger).

Regionální rozměr krajiny popisované v tetralogii mi umožnil nalézt příklady příbuzné prostorové tematiky ve středoevropské literatuře. Vzhledem k tomu, že Vincenz ve své tvorbě pracuje s reálnou topografií zahrnující horskou krajinu ve východních Karpatech (Huculsko, Pokutí), výchozím bodem pro výběr autorů se stalo kritérium geograficko-typologické. Na jedné straně tak volba padla na české tvůrce meziválečné éry zabývající se Podkarpatskou Rusí (Ivan Olbracht, Jaroslav Durych, Jiří Langer) – oblastí východních Karpat bezprostředně sousedící s Vincenzem popisovaným regionem (Huculskem). Na straně druhé – na základě typologického kritéria vymezujícího popisovanou krajinu jako hory na pomezí odlišných

¹⁴ Žánr v anglické literatuře, jehož základ tvoří dialog u hodovního stolu.

¹⁵ Viz. NOWACZYŃSKI, Piotr. *Mądrość Vincenza*. Lublin 2003, s. 41.

¹⁶ V letech 1980–1983 vydal *Na wysokiej poloninie* varšavský Instytut Wydawniczy PAX, v letech 2002–2005 vydalo celou Vincenzovu tetralogii nakladatelství při nadaci Pogranicze w Sejnách.

¹⁷ Zato vycházejí reedice jeho esejí. Naposledy VINCENZ, Stanisław. *Po stronie pamięci*. Paryż–Kraków 2016. Připravuje se rovněž výběr z cyklu *Na vysoké polonině* v komentované sérii Biblioteki Narodowej / Národní knihovny

kultur byli vybráni autoři píšící o Šumavě nacházející se v česko-rakousko-německém pohraničí. Jsou mezi nimi tvůrci bezprostředně spjatí s okruhem české literatury (Ivan Olbracht, Jaroslav Durych, Josef Váchal) i ti, jejichž tvorba překračuje základní národnostně-jazykové vymezení (Adalbert Stifter, Karel Klostermann). Zmíněné regiony: Huculsko, Podkarpatská Rus, Šumava, třebaže ta poslední je od zbývajících dvou geograficky vzdálená, se literárně vpisují do středoevropského mýtu zemí společně obývaných odlišnými etnickými, národnostními a náboženskými skupinami v rámci rakousko-uherské monarchie, asociující se mimo jiné s nostalgií po de facto nikdy neexistující jednotě národů a kultur. Krajina hraje ve ztvárnění světa představeného v dílech zmíněných autorů přední roli, přičemž vyloženě u Vincenze slouží jako nástroj k prezentaci obsahu přesahujícího regionální charakter. Tento nový komparatistický směr v dosavadním bádání Vincenzovy tvorby se pojí také se snahou najít pro tohoto autora patřičné místo v okruhu literatur sousedních národů prostřednictvím objevování prostorových spříznění s jeho dílem v tvorbě jiných středoevropských spisovatelů stejné doby, zejména českých. Ve své práci jsem poukázala na bohatý interpretační potenciál prostorových témat ve Vincenzově díle, které bylo do té doby srovnáváno zejména s literaturou polskou, ukrajinskou a maďarskou, a otevřela pro něj novou komparativní perspektivu, protože **v českém kontextu dosud Vincenzovo dílo nebylo v odborné literatuře prezentováno.**

Vincenz jako filozof, intelektuál, polyglot, ale především spisovatel s rozsáhlými myšlenkovými obzory, čerpal inspiraci z mnoha zdrojů. U zrodu tetralogie stojí jeho přítel, švýcarský filozof narozený v Krakově – Rudolf Maria Holzapfel (1874-1930), jehož dílo na téma společenských postojů duše Vincenz přeložil¹⁸. Zdá se, že koncepce *všeideálu* vycházející z kritické četby Nietzscheho udělala na Vincenze veliký dojem a inspirovala ho k vlastním úvahám na téma role kultury. *Všeideál* během procesu vývoje citů a vůle sjednocuje etické, umělecké a náboženské postoje a vede je k duchovní harmonii. Oba, Vincenz i Holzapfel, jej chápali jako v čase se kumulující pozitivní vědění lidstva o sobě samém¹⁹. V tetralogii dochází k mytologizaci domácí topografie, ze které se stává univerzální prostor zakořeněný v „pravdě dávnověku“. Ve svém „snu“ o důvěrně známé kulturní krajině²⁰ nachází autor hodnoty, z nichž nejzásadnější je láska. Objev tohoto vesmírného principu byl pro Vincenzovu tvorbu zásadní, podobně jako četba Dantova eposu, pod jehož vlivem

¹⁸ HOLZAPFEL, Rudolf Maria. *Wszecchiedeal. Życie duszy i jego nowe postacie społeczne*. BLUMENFELD, J., VINCENZ, S., přel. Warszawa: Towarzystwo Wydawnicze „Rój“, 1936.

¹⁹ KOWALCZYK, Andrzej Stanisław. *Vincenz – Holzapfel*. In: *Studia o Stanisławie Vincenzie*. NOWACZYŃSKI, Piotr, ed. Lublin – Rzym 1994, s. 58.

²⁰ Ve své práci navazují na poetiku prostoru a snění Gastona Bachelarda.

zformuloval přesvědčení o podstatě univerzalizmu: „Uniwersalizm prawdziwy ma korzenie w glebie, czerpie swe soki z regionalizmu / Skutečný univerzalizmus má kořeny v půdě, čerpá mízu z regionalismu”²¹. Vincenz vytyčuje *Axis mundi*, ve kterém se setkávají tajné průchody spojující zdánlivě vzdálené kultury a jazyky, a tím poukazuje na jednotu duchovního dědictví a jeho univerzálního poselství. Rozlehlé pole filozoficko-literárních zájmů autora tetralogie z něho činí dědice mnoha „cizích“ i domácích duchovních tradic, přičemž domáckost zde dosahuje až k dávné helénistické kultuře. Fascinace Homérem a Dantem se výrazně odrazila v jeho projekci světa východokarpatských Huculů. Inspirován Słowackým a jeho *Králem-Duchem*, odvozuje „duchovní genealogii“ Polska (Rzeczpospolity) od starověkého Řecka a sytí svou vizi orfickými mýty a platónskými myšlenkami zakládajícími se na ideji svobody (*słobody*) a směřujícími k nejvyšším duchovním cílům („živoucí *Rzeczpospolita* duchů, která nad námi bdí“²²). „Vincenzova geografie“ (Kolbuszewski) překračuje rámce poetiky prostoru vepsané do struktury uměleckého díla, vychází i mimo objekt zájmu široce chápané humanistické geografie, aby našla své místo na poli filozofie²³. Vincenz vytvořil originální a unikátní literární dílo přesahující myšlenkový systém vepsaný do jemu důvěrně známé kulturní krajiny. Tato svérázná filozofie prostoru zahrnuje stejně tak aspekt ontologický s bohatou metaforičností, jako epistemologický nebo gnozeologický. Prostor se zde stává nástrojem poznání, krajina – svébytným kulturním textem (idea *světového písma*), který určuje míru harmonie světa a člověka. „Vincenzova geografie“ se stává podle Jacka Kolbuszewského: „sztuką egzegezy krajobrazu i przestrzeni w poszukiwaniu dowodów mitycznego ładu świata / uměním exegeze krajiny a prostoru v hledání důkazů mystického řádu světa”²⁴. Vincenz přisuzoval síle působení krajiny v mnohonárodnostním prostoru integrační vlivy, silnější než ty, které vycházely z okolností rasových nebo politických. Věřil v nadetnickou a nadjazykovou pospolitost rostoucí z působení na společnou krajinu a založenou na nadčasových mýtech. Filozofický postoj stojící na afirmaci bytí (radostného slavení – „hody života“) v „zabydleném“ vesmíru se jeví jako svobodné rozhodnutí autora čerpajícího ze zdrojů mimo historicko-společenský rozměr dějin. Vincenzův „kosmos“ nabízí „spásný“ obraz celku. Stává se místem realizace ideje totálního vykoupení (*apokatastasis*).

Tato disertační práce je rozdělena do čtyř základních kapitol, které jsou následně členěné do několika dalších podkapitol a oddílů. První část charakterizuje dílo Stanisława

²¹ VINCENZ, Stanisław. *Po stronie dialogu I*. Warszawa: PIW, 1983, s. 88.

²² VINCENZ. *Barvínkový věnec*, op. cit., s. 457.

²³ Viz KOLBUSZEWSKI, Jacek. *Geografia Vincenza*. In: *Vincenz i krytycy. Antologia tekstów*. NOWACZYŃSKI, Piotr, ed. Lublin: Wydawnictwo UMCS, 2003, s. 247-253.

²⁴ *Ibidem*, s. 253.

Vincenze a uvádí jej do středoevropského kontextu s širším teoretickým úvodem (M. Kundera, J. Kroutvor, J. Gruša, Martin C. Putna, D. Kiš). Druhá kapitola rozdělená do tří podkapitol a dalších oddílů je zaměřena na prezentaci tří hlavních aspektů krajiny ve Vincenzově tvorbě v široké teoretické perspektivě, zejména: sémiotické (*Rabuše*, Čtení krajiny – *světové písmo*), mytické (Role mýtu, Huculská odysea, Slovanská Atlantida) a filozofické (Návrat k pramenům, Poetika obývání, Zdomácnění světa čili návrat k sobě samému, Poetika mostu čili *hody života*, Vincenzův kosmos). V třetí části rozdělené do šesti podkapitol (Podkarpatská Rus v české literatuře, Krajina jako pozadí dějin, Romantická krajina, Bližší vlast, Lesní cesty, Krajina chasidů) jsou představeny ostatní aspekty krajiny v hlavním Vincenzově díle *Na vysoké polonině*, zejména v kontextu jejich příbuznosti s podobnou tematikou přítomnou v české literatuře meziválečného období (I. Olbracht, J. Durych, J. Váchal, J. Langer), ale i s polskou romantickou literaturou a tzv. literaturou šumavskou (A. Stifter, K. Klostermann). V závěru jsou posléze jednotlivé analýzy aspektů krajiny v tvorbě autora huculské tetralogie shrnuty.

Některé části této disertační práce byly již dříve v pozměněné podobě publikovány v recenzovaných odborných periodikách nebo v postkonferenčních sbornících. Její autorka je také aktivní účastnicí mezinárodních vincenzologických konferencí a *Pracowni Badań nad Twórczością Stanisława Vincenza* / Pracovny pro výzkum tvorby Stanisława Vincenze, která vznikla z iniciativy prof. Choroszyho na vratslavské univerzitě.

SEZNÁM POUŽITÉ LITERATURY (VYBĚR):

Primární literatura:

ALIGHIERI, Dante. *Božská komedie*. [online]. VRCHLICKÝ, Jaroslav, přel. V MKP 1. vyd. Praha: Městská knihovna v Praze, 2011. Dostupné z:

http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/62/16/70/bozska_komedie.pdf (10.9.2021)

ANDRUCHOWYCZ, Jurij. *Dwanaście kręgów*. KOTYŃSKA, Katarzyna, přel. Wołowiec: Wydawnictwo Czarne, 2005. ISBN 83-89755-18-1.

BODOR, Ádám. *Okrsek Sinistra: kapitoly románu*. VALENTOVÁ, Anna, přel. Praha: Havran, 2008. ISBN 978-80-86515-80-9.

DURYCH, Jaroslav. *Duše Podkarpatské Rusi*. Praha: Společnost přátel Podkarpatské Rusi v nakl. Česká expedice, 1993. ISBN 80-85281-39-2.

DURYCH, Jaroslav. *Jarmark života: Na horách. - Jarmark života. - Cikánčina smrt. - Laň a panna*. Praha: Road, 1993. ISBN 80-85385-34-1.

DURYCH, Jaroslav. *Okamžiky z válečných let*. Praha: Družstvo Přátel Studia, 1924.

DURYCH, Jaroslav. *Toulky po domově*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1938.

GIONO, Jean. *Muž, který sázel stromy*. REYNEK, Jiří, přel. V Havlíčkův Brod: Literární čajovna Suzanne Renaud, 2006. ISBN 80-86653-12-9.

HERLING-GRUDZIŃSKI, Gustaw. *Most. Z kroniki naszego miasta*. In: HERLING-GRUDZIŃSKI, G. *Skrzydła oltarza*, Warszawa: Czytelnik, 2001. ISBN: 83080310.

KLOSTERMANN, Karel. *Ze světa lesních samot*. Plzeň: Západočeské nakladatelství, 1969.

KORZENIOWSKI, Józef. *Šlechtická vesnice; Spekulant; Karpatští horalé*. SIMONIDES, J., přel. Praha: SNKLHU, 1956.

LANGER, Jiří. *Devět bran: chasidů tajemství*. Praha: Československý spisovatel, 1965.

LANGER, Jiří. *Talmud: (ukázky a dějiny)*. Praha: Kulturní komise Svazu Čechů židů v ČSR, 1938.

MICKIEWICZ, Adam. *Dziady (Slavnost dědův): Drobné básně: Bajky*. ŠTULC, Václav, přel. Praha: I.L. Kober, [mezi 1880 a 1961].

- MICKIEWICZ, Adam. *Konrad Wallenrod. Powieść historyczna z dziejów litewskich i pruskich*. In: MICKIEWICZ, A. *Powieści poetyckie. Księgi narodu polskiego i pielgrzymstwa polskiego*. Warszawa: Czytelnik, 1979, s.67–146.
- NORWID, Cyprian Kamil. *Pisma wybrane I. Wiersze*. Warszawa: PIW, 1980. ISBN 83-06-00398-5.
- NOVALIS a SLAVÍK, Ivan, ed. *Květinový prach*. SLAVÍK, Ivan, přel. Praha: BB/art, 2005. ISBN 80-7341-635-2.
- NOVALIS. *Učedníci sajšťí*. BREKSA, Alfons, přel. Liberec: Dauphin, 1996. ISBN 80-86019-08-X.
- OLBRACHT, Ivan, VÍŠKOVÁ, Jarmila, ed. *Golet v údolí*. Praha: Československý spisovatel, 1988.
- OLBRACHT, Ivan a MACEK, Emanuel, ed. *Hory a staletí*. Praha: Československý spisovatel, 1982. OLBRACHT, Ivan. *Nikola Šuhaj loupežník*. Praha: Československý spisovatel s.r.o., 2018. ISBN 978-80-7459-168-6.
- ORWELL, George. *Animal Farm*. London: Penquin Student Edition, 1999. ISBN 978-0-14-081769-0.
- STIFTER, Adalbert a STROMŠÍK, Jiří, ed. *Horský křišťál*. SIEBENSCHINOVA, Anna, přel. Praha: Odeon, 1978.
- STIFTER, Adalbert, Vladimír MUSIL, Milada URBANOVÁ a Lenka HŮLKOVÁ. *Paměti mého pradědečka: bilingvní vydání*. HEGER, Ladislav, přel. Horní Planá: Srdce Vltavy, 2002. ISBN 80-902738-1-5.
- STIFTER, Adalbert. *Pozdní léto*. FUČÍKOVÁ, Jitka, přel. Praha: Odeon, 1968.
- STIFTER, Adalbert. *Vítek*. Brno: MOBA, 2004. ISBN 80-243-1340-5.
- VÁCHAL, Josef. *Maliř na frontě: Soča a Itálie 1917-18*. Praha: Paseka, 1996. ISBN 80-7185-060-8.
- VÁCHAL, Josef. *Očarovaná Šumava*. 1. vyd. Praha: Památník národního písemnictví, 1986.
- VÁCHAL, Josef a MINAŘÍK, Miloš, ed. *Šumava umírající a romantická*. České Budějovice: Jihočeská vědecká knihovna, 2007. ISBN 978-80-86964-01-0.

- VÁCHAL, Josef a HRUŠKA, Petr, ed. *Jos. Váchala Cesta Slovenskem s A. Calmetem Ord. S.B., aneb, Theorie wampyrismu*. Praha: Gallery, 2012. ISBN 978-80-86990-85-9.
- VINCENZ, Stanisław. *Atlantyda: pisma rozproszone z lat II wojny światowej*. Warszawa: Świat Literacki, 1994. ISBN: 8386646012.
- VINCENZ, Stanisław. *Dialogi z Sowietami*. Kraków: Wydawnictwo Znak, 1991. ISBN 83-7006-015-3.
- VINCENZ, Stanisław. *Dialogy se Sověty*. ČERVENKA, Jiří, přel. Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, 2002. ISBN 80-86130-19-3.
- VINCENZ, Stanisław. *Eseje i szkice zebrane*. Wrocław: „Wirydarz“, 1997. ISBN: 8371550049.
- VINCENZ, Stanisław. *Krajobraz jako tło dziejów*. In: VINCENZ, S. *Z perspektywy podróży*. Kraków: Znak, 1980, s. 360–414.
- VINCENZ, Stanisław. *Na wysokiej poloninie. Pasma I. Prawda starowieku*. Warszawa: Instytut Wydawniczy PAX, 1980. ISBN 83-211-0095-3.
- VINCENZ, Stanisław. *Na vysoké polonině: obrazy, dumy a rozpravy z huculské Verchovyny. Pásmo I. Pravda dávnověku*. ZELINKA, David, přel. Praha: Malvern, 2021. ISBN 978-80-7530-324-0.
- VINCENZ, Stanisław. *Na wysokiej poloninie. Pasma II. Nowe czasy. Księga I: Zwada*. Warszawa: Instytut Wydawniczy PAX, 1981. ISBN 83-211-0270-0.
- VINCENZ, Stanisław. *Na wysokiej poloninie. Pasma II. Nowe czasy. Księga II: Listy z nieba*. Warszawa: Instytut Wydawniczy PAX, 1982. ISBN 83-211-0296-4.
- VINCENZ, Stanisław. *Na wysokiej poloninie. Pasma III. Barwinkowy wianek*. Warszawa: PIW, 1983. ISBN 83-211-0392-8.
- VINCENZ, Stanisław. *Na vysoké polonině. Pásmo III., Barvínkový věnec*. ZELINKA, David, přel. Praha: Malvern, 2021. ISBN 978-80-7530-349-3.
- VINCENZ, Stanisław. *Outopos, Zapiski z lat 1938–1944*. Wrocław: Wydawnictwo Dolnośląskie, 1992. ISBN 83-7023-230-2.
- VINCENZ, Stanisław. *Po stronie dialogu I*. Warszawa: PIW, 1983, s. 64–86. ISBN 83-06-00826-X.

VINCENZ, Stanisław. *Po stronie dialogu 2*. Warszawa: PIW, 1983. ISBN 83-06-00826-x.

VINCENZ, Stanisław. *Po stronie pamięci*. Paryż–Kraków: Instytut Literacki Kultura–Instytut Książki, 2016. ISBN 978-83-61005-37-7.

VINCENZ, S. *Tematy żydowskie*. Gdańsk: Wydawnictwo Atex, 1993. ISBN 83-85156-27-5.

VINCENZ, S. *Z perspektywy podróży*. Kraków: Wydawnictwo Znak, 1980.

WYSPIAŃSKI, Stanisław. *Veselka: hra ve 3 dějstvích*. SOJKA, Erich, přel. Praha: Dilia, 1983.

ZWEIG, Stefan. *Svět včerejška: vzpomínky jednoho Evropana*. ČERVINKOVÁ, Eva, KUNDERA, Ludvík, přel. Praha: Malvern, 2019. ISBN 978-80-7530-191-8.

Sekundární literatura:

BACHELARD, Gaston. *Poetika prostoru*. HRDLIČKA, Josef, přel. Praha: Malvern, 2009. ISBN 978-80-86702-61-2.

BACHELARD, Gaston. *Poetika snění*. HRDLIČKA, Josef, přel. Praha: Malvern, 2010. ISBN 978-80-86702-71-1.

BACHELARD, Gaston. *Wyobrażenia poetycka. Wybór pism*, CHUDAK, H., TATARKIEWICZ, A. Warszawa: PIW, 1975.

BALBÍN, Bohuslav. *Krásy a bohatství české země: výbor z díla Rozmanitosti z historie Království českého (Miscellanea historica regni Bohemiae)*. BUSINSKÁ, Helena, přel. Praha: Panorama, 1986.

BERNACKI, Marek. *Powinowactwa z wyboru: Stanisław Vincenz – Czesław Miłosz*. In: BERNACKI, M. *Hermeneutika fenomenu istnienia: studia o polskiej literaturze współczesnej (Vincenz, Miłosz, Wojtyła, Herbert, Szymborska)*. Bielsko-Biała: Wydawnictwo Akademii Techniczno-Humanistycznej, 2010. Rozprawy Naukowe – Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej, sv. 28, s. 35–57. ISBN: 978-83-62292-36-3.

BUCZYŃSKA-GAREWICZ, Hanna. *Miejsca, strony, okolice. Przyczynek do fenomenologii przestrzeni*, Kraków: Universitas, 2006. ISBN 83-242-0608-6.

BUDÍN, Viktor. *Podkarpatská Rus očima Čechů*. Praha: Česká expedice, 1996. ISBN 80-85281-30-9.

CASSIRER, Ernst. *Filosofie symbolických forem. II, Mytické myšlení*. HORAK, P., přel. Praha: OIKOYMENH, 1996. ISBN 80-86005-11-9.

CHOROSZY, Jan A. *Huculszczyzna w literaturze polskiej*. Wrocław: Jan A. Choroszy, 1991. ISBN 83-00-03611-3.

CHOROSZY, Jan Andrzej. *Huculszczyzna Wincentego Pola*. In: *Obrazy natury i kultura. Studia o Wincentym Polu*, Łoboz, M., ed. Wrocław: a linea, 2015, s. 97–111. ISBN 978-83-62649-05-1.

CHOROSZY, Jan Andrzej. *Rachmany*. In: *Rozmówca: księga jubileuszowa dedykowana prof. S. Beresiewi*. BATOROWICZ-WOŁOWIEC, Katarzyna, GLENSK, Urszula, ZAWADA, Andrzej, eds. Wołowiec: Wydawnictwo Czarne, 2020. ISBN: 9788381911153.

CHOROSZY, Jan A., ed. *Zatrudnienie: literat. Materiały, studia i szkice o Stanisławie Vincenzie*. Wrocław: a linea, 2015, s. 535–543. ISBN 978-83-62649-09-9.

CURTIUS, Ernst Robert. *Evropská literatura a latinský středověk*. PELÁN, J., STROMŠÍK, J., ZACHOVÁ, I., přel. Praha: Triáda, 1998. ISBN 80-86138-07-0.

ČERNÝ, Jiří a Jan HOLEŠ. *Sémiotika*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-832-5.

DAVIES, Norman. *Zaginione królestwa*. PIETRZYK, B., RUMIŃSKA-PIETRZYK, J., TABAKOWSKA, E., přel. Kraków: Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 2010. ISBN: 9788324014620.

DURYCH, Václav. *Jaroslav Durych a Podkarpatská Rus*. In: *Střední Evropa a Podkarpatská Rus: sborník z konference Střední Evropa a Podkarpatská Rus*. HOŘEC, Jaromír, ed. Praha: Česká expedice, 1997, s. 12–16. ISBN 80-85281-47-3.

ELIADE, Mircea. *Mýtus a skutečnost*. LYČKA, Milan, přel. Praha: Alpha Book, 2020. ISBN: 978-80-87529-58-4.

FRYDRYCZAK, Beata. *Krajobraz. Od estetyki the picturesque do doświadczenia topograficznego*, Poznań: Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, 2013. ISBN 978-83-7654-277-5.

GRUŠA, Jiří. *Eseje a studie o diplomacii a politice*. Brno: Barrister & Principal, 2017. ISBN 978-80-7485-133-9.

HADOT, Pierre. *Závoj Isidin: esej o dějinách ideje přírody*. KRÍŽOVÁ, M., přel. Praha: Vyšehrad, 2010. ISBN 978-80-7429-013-8.

HAVELKA, Miloš a Ladislav CABADA. *Západní, východní a střední Evropa jako kulturní a politické pojmy*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2000. ISBN 80-7082-706-8.

HEIDEGGER, Martin. *Básnický bydlí člověk*. CHVATÍK, Ivan, přel. Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, 1993.

HEIDEGGER, Martin. *Budować, mieszkać, myśleć*. In: HEIDEGGER, Martin. *Odczyty i rozprawy*. MIZERA, Janusz, přel. Warszawa: Aletheia, 2007, s. 139–157. ISBN 978-83-62858-33-0.

HEIDEGGER, Martin a PETŘÍČEK, Miroslav. *Bytí a čas*. Praha: OIKOYMENH, 2018. ISBN 978-80-7298-244-8.

HEIDEGGER, Martin. *Drogi lasu*. GIERASIMIUK, Jerzy, přel. Warszawa: Aletheia, 1997. ISBN: 838704511X.

HEIDEGGER, Martin. *Kim jest Zaratustra Nietzschego?* In: HEIDEGGER, M. *Odczyty i rozprawy*. MIZERA, Janusz, přel. Warszawa: Aletheia, 2007, s. 95–121. ISBN 978-83-62858-33-0.

HEIDEGGER, Martin. *O humanismu*. KURKA, Petr, přel. Praha: Ježek, 2000. ISBN 80-85996-32-4.

HEIDEGGER, Martin. *Věk obrazu světa*. CHVATÍK, Ivan, přel. Praha: OIKOYMENH, 2013. ISBN 978-80-7298-490-9.

HODROVÁ, Daniela. *Místa s tajemstvím: (kapitoly z literární topologie)*. Praha: KLP, 1994. ISBN 80-85917-03-3.

HODROVÁ, Daniela et al. *Poetika míst: kapitoly z literární tematologie*. Jinočany: H & H, 1997. ISBN 80-86022-04-8.

HOLZAPFEL, Rudolf Maria. *Wszechideał. Życie duszy i jego nowe postacie społeczne*. BLUMENFELD, J., VINCENZ, S., přel. Warszawa: Towarzystwo Wydawnicze „Rój“, 1936.

HOŘEC, Jaromír, ed. *Střední Evropa a Podkarpatská Rus: [sborník z konference]*. Praha: Česká expedice, 1997, s. 40–41. ISBN 80-85281-47-3.

HRBATA, Zdeněk a PROCHÁZKA, Martin. *Romantismus a romantismy: pojmy, proudy, kontexty*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-1060-4.

HRDLIČKA, Josef. *Kosmos a obraz. Ke dvěma Bachelardovým poetikám*. In: BACHELARD, Gaston. *Poetika snění*. HRDLIČKA, Josef, přel. Praha: Malvern, 2009, s. 201–223. ISBN 978-80-86702-61-2.

JANION, Maria. *Kuźnia natury*. Gdańsk: Wydawnictwo „Słowo/Obraz“, 1994. ISBN: 8386501006.

JUNG, Carl Gustav a JAFFÉ, Aniela, ed. *Vzpomínky, sny, myšlenky C.G. Junga*. PLOCEK, K., přel. Brno: Atlantis, 1998. ISBN 80-7108-178-7.

KANIA, Ireneusz. *Opowieści Zoharu. O kabale i Zoharze*. Kraków: Homini, 2012. ISBN 978-83-7354-429-1.

KAŠE, Jiří. *Josef Váchal a Litomyšl*. In: VÁCHAL, Josef. *Josef Váchal 1884-1969 - Mezi Bohem a Dáblem: 14. červen 2008–20. červenec 2008*. Praha: Paseka, 2008, s. 19–39. ISBN 978-80-7185-913-0.

KIŠ, Danilo. *Variace na střeoevropská témata*. In: HAVELKA, Miloš a CABADA, Ladislav. *Západní, východní a střední Evropa jako kulturní a politické pojmy*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2000, s. 138–147. ISBN 80-7082-706-8.

KOLLÁR, Ján. *Slávy dcera: báseň lyricko-epická v pěti zpěvích*. Praha: Academia, 2014. ISBN 978-80-200-2359-9.

KOLBUSZEWSKI, Jacek. *Geografia Stanisława Vincenza*. In: *Świat Vincenza. Studia o życiu i twórczości Stanisława Vincenza*. CHOROSZY, J.A., KOLBUSZEWSKI, J., eds. Wrocław: Oficyna Wydawnicza LEOPOLDINUM Fundacji dla Uniwersytetu Wrocławskiego, 1992, s. 251-258. ISBN 83-85220-09-7.

KOLBUSZEWSKI, Jacek. „Pismo światowe” Stanisława Vincenza. In: *Z problemów aksjologii literatury i kultury popularnej. Prace ofiarowane Józefowi Nowakowskiemu*. ULIASZ, S., ed. Rzeszów: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1996.

KOLBUSZEWSKI, Jacek. *Stanislawa Vincenza czytanie krajobrazu. „Na wysokiej poloninie”*. In: *Studia o Stanisławie Vincenzie*. NOWACZYŃSKI, Piotr, ed. Lublin – Rzym 1994, s. 215-228. ISBN 83-228-0283-8.

KOWALCZYK, Andrzej Stanisław. *Vincenz – Holzapfel*. In: NOWACZYŃSKI, Piotr, ed. Lublin – Rzym 1994, s. 49–62. ISBN 83-228-0283-8.

KOWALCZYKOWA, Alina. *Pejzaż romantyczny*. Kraków: Wydawnictwo Literackie, 1982.

KOYRÉ, Alexandre. *Od uzavřeného světa k nekonečnému vesmíru*. HORAK, Petr, přel. Praha: Vyšehrad, 2004. ISBN 80-7021-586-0.

KROUTVOR, Josef. *Lesní eseje: texty z česko-rakouského pomezí a Šumavy*. Zlín: Archa, 2019. ISBN 978-80-87545-63-8.

KROUTVOR, Josef. *Postscriptum do wydania polskiego*. In: KROUTVOR, J. *Europa Środkowa: Anegdota i historia*. STACHOWSKI, J. přel. Izabelin: Świat Literacki, 1998, s. 114–118.

KROUTVOR, Josef. *Potíže s dějinami: eseje*. Praha: Prostor, 1990. ISBN 80-85190-01-X.

KRZYŻANOWSKI, Julian. *Neoromantyzm polski 1890-1918*. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk: Ossolineum, 1980. ISBN 83-04-00390-2.

KUBIN, Alfred, Josef VÁCHAL, Hana KLÍNKOVÁ, Marie RAKUŠANOVÁ a Ivana JONÁKOVÁ. *Šumava: Alfred Kubin, Josef Váchal*. [Praha]: Arbor vitae a Západočeská galerie v Plzni ve spolupráci s Památníkem národního písemnictví v Praze a Galerií výtvarného umění v Ostravě, 2009. ISBN 978-80-87164-18-1.

KUKAL, Zdeněk. *Atlantis ve světle moderní vědy*. Praha: Academia, 1985.

KUNDERA, Milan. *Únos Západu aneb tragédie střední Evropy*. In: HAVELKA, Miloš a Ladislav CABADA. *Západní, východní a střední Evropa jako kulturní a politické pojmy*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2000, s. 102–115. ISBN 80-7082-706-8.

LANGER, František. *Předmluva*. In: LANGER, Jiří. *Devět bran: chasidů tajemství*. Praha: Československý spisovatel, 1965.

ŁOBOZ, Małgorzata ed. *Obrazy natury i kultura. Studia o Wincentym Polu*. Wrocław: Agencja Wydawnicza a linea, 2015. ISBN 978-83-62649-05-1.

ŁUKASIEWICZ, Jacek. *Święto i rewasz – czwórksiąg Stanisława Vincenza*. In: *Teksty Drugie: teoria literatury, krytyka, interpretacja*. Warszawa: Instytut Badań Literackich PAN, 1991, 1/2 (7/8), s. 155–161. ISSN 0867-0633.

MADYDA, Aleksander. *Bóg – człowiek – kosmos*. In: *Studia o Stanisławie Vincenzie*. NOWACZYŃSKI, Piotr, ed. Lublin – Rzym 1994, s. 7–25. ISBN 83-228-0283-8.

MAGOCSI, Paul Robert. *Ruś Podkarpacka w Czechosłowacji międzywojennej (1919-1938)*. In: MAGOCSI, P. R. *Pod osłoną gór. Dzieje Rusi Karpackiej i Karaportusinów*. KRÓL, M., přel. Rzeszów: Libra, 2022, s. 225–255. ISBN 978-83-66699-33-5.

MIŁOSZ, Czesław. *La Combe*. In: *Vincenz i krytycy – antologia tekstów*. NOWACZYŃSKI, Piotr, ed. Lublin: Wydawnictwo UMCS, 2003, s. 19–29. ISBN 83-227-2026-2.

MIŁOSZ, Czesław. *Rodzinna Europa*. Warszawa: Czytelnik, 1990. ISBN 83-07-01994-X.

NESTOR a DOLANSKÝ, Julius, ed. *Nestorův letopis ruský: pověst dávných let*. ERBEN, Karel Jaromír, přel. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1954.

NIETZSCHE, Friedrich. *Tak pravil Zarathustra*. FISCHER, Otokar, přel. Olomouc: Votobia, 1992. ISBN 80-85619-28-8.

NOWACZYŃSKI, Piotr, ed. *Vincenz i krytycy. Antologia tekstów*. Lublin: Wydawnictwo UMCS, 2003, s. 357-395. ISBN 83-227-2026-2.

NOWACZYŃSKI, Piotr. *Mądrość Vincenza*. Lublin: Wydawnictwo KUL, 2003. ISBN 83-7363-079-1.

OLEJNICZAK, Józef. *Arkadia i małe ojczyzny. Vincenz – Stempowski – Wittlin – Miłosz*, Kraków: Oficyna Literacka, 1992. ISBN 83-85158-68-5.

OŁDAKOWSKA-KUFLOWA, Mirosława. *Stanisław Vincenz wobec dziedzictwa kultury*. Lublin: Redakcja Wydawnictw KUL, 1997. ISBN 83-228-0283-8.

PALEK, Bohumil, PEIRCE, Charles Sanders et al. *Sémiotika*. Praha: Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-356-3.

PAWŁYSZYN, Olech. „*Rachmańska Wielkanoc*“ – tradycja i interpretacje. In: *W kręgu tradycji kulturowych środkowo-wschodniej Europy. Tom poświęcony pamięci prof. Edwarda M. Pietraszka*. TROJAN, Mieczysław, ed. Wrocław: Wydawnictwo Katedry Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Wrocławskiego, 2017, s. 159-174. ISBN: 9788393935345.

PETR II. PETROVIĆ-NJEGOŠ. *Horský věnec*. HIRŠAL, J., BERKOPEC, J. přel. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury a umění, 1963.

PĚKNÝ, Tomáš. *Trojí řeč Jiřího Mordechaje Langra*, In: LANGER, Jiří. *Devět bran: chasidů tajemství*. Praha: Garamond, 2015. ISBN978-80-7407-301-4.

PLATON. *Timajos. Kritias albo Atlantyky*. SIWEK, Paweł, přel. Warszawa: PWN, 1986. ISBN: 8301057017.

POL, Wincenty. *Pamiętniki*. Kraków: wydawnictwo Literackie, 1960.

POLLACK, Martin. *Po Galicji. O chasydach, Huculach, Polakach i Rusinach. Imaginacyjna podróż po Galicji Wschodniej i Bukowinie, czyli wyprawa w świat, którego nie ma*. KOPACKI, A., přel. Wołowiec: Wydawnictwo Czarne, 2017. ISBN 978-83-8049-560-9.

POP, Ivan. *Podkarpatská Rus: osobnosti její historie, vědy a kultury*. Praha: Libri, 2008. ISBN 978-80-7277-370-1.

PRÓCHNICKI, Włodzimierz. *Człowiek i sytuacja dialogowa*. In: *Vincenz i krytycy – antologia tekstów*. NOWACZYŃSKI, Piotr, ed. Lublin: Wydawnictwo UMCS, 2003, s. 325–346. ISBN 83-227-2026-2.

PUTNA, Martin C. a BEDŘICH, Martin, ed. *Česká katolická literatura v kontextech: 1918-1945*. Praha: Torst, 2010, s. 367-374. ISBN 978-80-7215-391-6.

PUTNA, Martin C. *Obrazy z kulturních dějin Střední Evropy*. Praha: Vyšehrad, 2018. ISBN 978-80-7429-977-3.

PUTNA, Martin C. *Šumavská literatura: řeky, cesty, modely*. In: SVATOŇ, Vladimír, ed. a HOUSKOVÁ, Anna, ed. *Kultura a místo: studie z komparatistiky III*. Pardubice: Mlejnek, 2001, s. 51-96. ISBN 80-7308-001-X.

RYBICKA, Elżbieta. *Geopoetyka*. Kraków: Universitas, 2014. ISBN 97883-242-2393-0.

RYBICKA, Elżbieta. *Krajobraz. Krótkie wprowadzenie*. In: *Herito – dziedzictwo, kultura, współczesność*. Kraków: Międzynarodowe Centrum Kultury, **19** (2/2015), s. 12-21. ISSN 2082310X.

SCHAMA, Simon. *Krajina a paměť*. PÁLENSKÝ, Petr, přel. Praha: Argo, 2007. ISBN 978-80-7203-803-9.

SHELLING, Friedrich Wilhelm Joseph von. *Klára, neboli, O souvislosti přírody s duchovním světem*. BABKA, Petr, přel. Praha: OIKOYMENH, 2017. ISBN 978-80-7298-290-5.

SCHOLEM, Gershom. *Mistycyzm žydowski i jego główne kierunki*. KANIA, Ireneusz, přel. Warszawa: Aletheia, 2007. ISBN 978-83-62858-24-8.

SCHULZ, Bruno. *Proza*. Kraków: Wydawnictwo Literackie, 1964, s. 405.

SEBALD, Winfried G. *Domov plný úzkosti: eseje k rakouské literatuře*. CHARVÁT, Radovan, přel. Martínkovice: Opus, 2021. ISBN 978-80-87048-70-2.

SIWICKA, Dorota. *Romantyzm 1822-1863*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1995. ISBN 83-01-11860-1.

STARÝ, Jiří a Sylva FISCHEROVÁ. *Mýtus a geografie: svět, prostor a jejich chápání ve starších i novějších kulturách*. Praha: Herrmann, 2008. ISBN 978-80-87054-13-0.

SZCZEREK, Ziemowit. *Europa Środkowa, czyli niepodległość Zakarpacia*. In: SZCZEREK, Z. *Przyjdzie Mordor i nas zje, czyli tajna historia Słowian*, Kraków: Korporacja Ha!art, 2013, s. 197–214. ISBN 978-83-62574-94-0.

SZUCHNIEWICZ, Włodzimierz. *Huculszczyzna. Tom 3*. Warszawa: Graf_ika, 2011. ISBN 978-83-61889-54-0.

SZUCHNIEWICZ, Włodzimierz. *Huculszczyzna. Tom 4*. Warszawa: Graf_ika, 2011. ISBN 978-83-61889-55-7.

ŠVAB, Miloslav. *Na okraj Klostermannova románu Ze světa lesních samot*. In: KLOSTERMANN, Karel. *Ze světa lesních samot*. Plzeň: Západočeské nakladatelství, 1969, s. 209-226.

TATARKIEWICZ, Władysław. *Historia filozofii. Tom I. Filozofia starożytna i średniowieczna*. Warszawa: PWN, 1988. ISBN 83-01-08651-3.

TOMÁŠEK, Martin. *Výlety do šumavského hvozdu. Prozaické obrazy Šumavy*. In: TOMÁŠEK, M. *Krajiny tvořené slovy. K topologii české literatury devatenáctého století*. Praha – Ostrava, 2016, s.121–139. ISBN 978-80-7363-745-3.

TRÁVNÍČEK, Jiří, ed. *V kleštích dějin: střední Evropa jako pojem a problém*. BENHART, František, přel. Brno: Host, 2009. ISBN 978-80-7294-323-4.

TUAN, Yi-Fu. *Przestrzen i miejsce*. MORAWIŃSKA, A., přel. Warszawa: PIW, 1987. ISBN 83-06-01466-9.

TUREČEK, Dalibor a kol. *České literární romantično: synopticko-pulzační model kulturního jevu*. Brno: Host, 2012. ISBN 978-80-7294-733-1.

VINCENZ, Andrzej. *Posłowie*. In: VINCENZ, Stanisław. *Na wysokiej połoninie. Pasma III. Barwinkowy wianek. Epilog*. Warszawa: PAX, 1983, s. 550–564. ISBN-83-211-0392-8.

WILKOSZEWSKA, Krystyna, ed. *Czas przestrzeni*. Kraków: Universitas, 2009. ISBN: 9788324209224.

WILKOSZEWSKA, Krystyna, ed. *Estetyka czterech żywiołów. Ziemia – woda – ogień – powietrze*. Kraków: Universitas, 2002. ISBN: 8370526047.

WITKOWSKA, Alina. PRZYBYLSKI, Ryszard. *Romantyzm*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2016. ISBN 978-83-01-13848-6.

WOLSKI, Jan. *Adalbert Stifter – Stanisław Vincenz*. In: *Teksty Drugie: teoria literatury, krytyka, interpretacja*. Warszawa: Instytut Badań Literackich PAN, 1999, 3 (56), s. 121-129. ISSN 0867-0633.

ZYCHOWICZ, Jacek. *Kosmos Vincenza*. In: *Studia o Stanisławie Vincenzie*. NOWACZYŃSKI, Piotr, ed. Lublin – Rzym: Redakcja Wydawnictw KUL, 1994. ISBN 83-228-0283-8.

ŽMIDZIŃSKI, Jakub. *Rozdział XI. Narodziny muzyki z ducha natury – pejzaż akustyczny Poloniny*. In: ŽMIDZIŃSKI, J. *Wzór nieznany. Stanisław Vincenz a muzyka*. Wrocław-Poznań: a Linea, Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, 2018, s. 219–267. ISBN 978-83-952216-0-6. ISBN 978-83-66015-16-6.

Publikační činnost (výběr):

MATUSZKIEWICZ, Iwona. *Literární dílo Václava Vokolka v kontextu poválečné doby*. In: SCHMARC, Vít, ed. a kol. *Obraz válek a konfliktů: V. kongres světové literárněvědné bohemistiky Válka a konflikt v české literatuře*. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2015, s. 376–384. ISBN 978-80-88069-13-3.

MATUSZKIEWICZ, Iwona. *Literacka i plastyczna twórczość Henryka Wańka w kontekście wielokulturowych dziejów Dolnego Śląska*. In: *Dialog Kultur VIII. Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference Hradec Králové 20. -21. ledna 2015*. KOSTINCOVÁ, Jana, ed. Hradec Králové: UHK Gaudeamus, 2015, s. 141–149. ISBN 978-80-7435-621-6.

MATUSZKIEWICZ, Iwona. *Seans czasu nieprzemijającego – Henryk Waniek czyli ezoteryczny pejzaż Ziemi Kłodzkiej*. In: *Kultura Ziemi Kłodzkiej. Tradycje i współczesność*. BIAŁEK, Edward, BROWARNY, Wojciech, RUCHNIEWICZ, Małgorzata, eds. Wrocław: Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe, 2016, s. 385–395. ISBN 978-83-7977-203-2.

MATUSZKIEWICZ, Iwona. *In Situ – od poetyki przestrzeni do polityki miejsca*. In: *Mikropolis Sokółowsko*. UCZKIEWICZ, Katarzyna, BELOF, Magdalena, FERENSKI, Piotr J., eds. Wrocław: Uniwersytet Wrocławski, 2016, s. 42–47. ISBN 978-83-944730-0-6.

MATUSZKIEWICZ, Iwona. *Kam jede vlak? Rodinné dědictví a postmoderní próza Václava Vokolka*. In: *S iniciálami V.V.: studie, vzpomínky, korespondence, dokumenty*. Praha: Památník národního písemnictví, 2018, s. 155–164. ISBN 978-80-87376-50-8.

MATUSZKIEWICZ, Iwona. *Paradygmat romantyczny we współczesnej prozie czeskiej. Václava Vokolka „Cesta do pekel“*. In: *(Bez)kres romantyzmu. Nowoczesność w romantyzmie – romantyzm w nowoczesności*. PAPIORKOWSKA-DYMET, Karolina, STOŻEK, Joanna, eds. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2018, s. 97–115. ISBN 978-83-233-4509-1.

MATUSZKIEWICZ, Iwona. *Kulturní krajina pohraničí jako jednotící element změn ve střední Evropě. Poznámka k dílu Stanisława Vincenze a Josefa Váchala*. In: *Rozpad Rakouska-Uherska a jeho důsledky pro středoevropské literatury a kultury*. HRABAL, Jiří, ed. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2019. Umění a kultury střední Evropy; sv. č. 4, s. 243–252. ISBN 978-80-88278-34-4.

MATUSZKIEWICZ, Iwona. *Poetyka zamieszkiwania Stanisława Vincenza*. In: *Fraza. Poezja Proza Esej*. Rzeszów, **1-2** (103-104) 2019, s. 153–175. ISSN 1230483-2.

MATUSZKIEWICZ, Iwona. *Czeskie powinowactwa przestrzenne z tetralogią Stanisława Vincenza*. In: *Plaj 60. Almanach Karpacki*. LUBOŃSKI, Paweł, WIELOCHA, Andrzej, eds. Warszawa: Oficyna Wydawnicza „Rewasz“, 2020, s. 208–230. ISBN 978-83-85258-69-8.

Zahraníční pobyty a stáže:

2016/2017 Studijní pobyt na Jagellonské univerzitě v Krakově (2 semestry)